

Werkinstructie plaagdierenbeheersing IKB PBS

Aan: Medewerkers plaagdierenbeheersing
Ons kenmerk: versie 2023
Betreft: Werkinstructie plaagdierenbeheersing

1. Algemeen

- Iedereen dient zich te houden aan de geldende voorschriften en instructies, o.a. op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu. Vanzelfsprekend gebruik je ook je gezonde verstand.
- Vanuit de sector of overheid kunnen (tijdelijke) maatregelen van kracht zijn, bijvoorbeeld bij de uitbraak van dierziekten, zoals vogelgriep. Daar waar deze sector- of overheidsmaatregelen strenger zijn dan de 'werkinstructies laadploeg' worden de sector-/overheidsmaatregelen gevolgd.
- Iedereen die laadwerkzaamheden uitvoert moet binnen 3 maanden na aanvang van de werkzaamheden met goed gevolg een cursus 'verantwoord pluimveeladen' hebben doorlopen. Het hierbij verkregen pasje dien je te allen tijde bij je te hebben.
- Overleg bij vragen en/of opmerkingen met de voorman of je aanspreekpunt van de vestiging. Kaart problemen of suggesties ook aan in het werkoverleg voorafgaand aan de klus. Ook bij de jaarlijkse bijeenkomst is er de mogelijkheid om zaken te bespreken.
- Bijzonderheden, zoals afwijkende omstandigheden, onveilige werksituaties en bijna ongevallen, moeten direct bij de voorman gemeld worden. De voorman pakt dit indien nodig op met de klant en maakt hier melding van richting het aanspreekpunt voor pluimveewerkzaamheden binnen Abeos.
- Blijf netjes tegen de klant. Wanneer iets niet naar wens gaat of er een probleem ontstaat, koppel dit terug naar de voorman. Hij onderneemt indien nodig actie richting de klant of Abeos. Voorkom discussie met de klant. Wees je er van bewust dat je het visitekaartje bent van Abeos.
- Eventuele schade die aan eigendommen van een bedrijf wordt toegebracht, moet direct (= dezelfde dag) aan de opdrachtgever en de voorman worden gemeld. De voorman maakt hier melding van richting het aanspreekpunt voor pluimveewerkzaamheden binnen Abeos.
- Het is verboden tijdens je werk onder invloed van alcohol of drugs te verkeren.
- Eventuele afwijkingen van de standaard werkinstructies ontvang je van de voorman en worden door de voorman schriftelijk op de werkbond vastgelegd.
- Iedereen is verplicht een geldig identiteitsbewijs bij zich te hebben. Dit kan zijn een paspoort, identiteitsbewijs of rijbewijs.

2. Inwerken

Nieuwe medewerkers werken onder toezicht van de voorman, conform de voorschriften van het IKB. In het inwerkprogramma, dat nieuwe medewerkers binnen 6 weken volgen, wordt ten aanzien van het laden in ieder geval aandacht besteed aan: productkwaliteit en hoe dit wordt beïnvloed door het laden, dierwelzijnsaspecten bij het laden en algemene informatie over de pluimveesector. Nieuwe medewerkers dienen de schriftelijke werkinstructies te ontvangen en te ondertekenen en te tekenen voor het gevolgde inwerkprogramma.

3. Hygiëne

Hygiënisch werken is van belang voor de gezondheid van zowel mens als dier. Door hygiënisch te werken, kunnen problemen (bijv. besmettingsgevaar) bij opdrachtgevers voorkomen worden. Daarnaast wordt voorkomen dat je zelf ziek wordt ten gevolge van contact met bloed, mest, bacteriën, virussen, parasieten e.d. Bij pluimvee komen veel ziekten voor die op mensen overdraagbaar zijn, zogenaamde zoönosen.

- Zorg er voor dat materialen en werkkleding (apparatuur, kleding, schoeisel en andere hulpmiddelen) altijd volledig schoon zijn bij het betreden van het bedrijfsterrein van de pluimveehouder. Ook de auto kan een bron van besmetting zijn (bijv. de mat in de auto). Let hier op.
- Vul, bij het betreden van het bedrijf, altijd een bezoekerslijst in.
- Hanteer de hygiëne-eisen van het bedrijf bij het betreden van de stallen / dierenverblijven:
 - Wanneer er ontsmettingsmogelijkheden voor schoeisel zijn, maak daar dan gebruik van;
 - Wanneer er een omkleedruimte is maak daar gebruik van;
 - Wanneer nodig douchen, in de doucheruimte de eigen kleding achterlaten incl. sieraden en telefoons. Na het douchen (altijd met shampoo) kleding van het bedrijf aan doen.
- Indien bedrijfseigen kleding aanwezig is, dan verdient dit de voorkeur.
- Draag geen horloges, armbanden of ringen en houd nagels kort.
- Laarzen dienen eerst ontsmet te worden alvorens de stal te betreden.

Werkinstructie plaagdierenbeheersing IKB PBS

- Was, na contact met dieren en/of mest, altijd handen en onderarmen met zeep vóór het eten of drinken.

4. Veiligheid & Gezondheid

Bij plaagdierbeheersing kun je in aanraking komen met o.a. stof, mest, bacteriën (biologische agentia). Gezien de mate van de mogelijke blootstelling kunnen hierdoor negatieve effecten op de gezondheid optreden, zoals ziek worden door zoönosen of longklachten ten gevolge van stof.

Hanteer de onder punt 3 beschreven hygiëne maatregelen.

- Gebruik de voorgeschreven PBM's. Deze worden door Abeos of, vanwege hygiëne, door de opdrachtgever verstrekt:
 - hand- en armbescherming;
 - stofkappen;
 - pet/mutsje/haarnetje; in ieder geval wanneer er geen douchemogelijkheid is;
 - veiligheidsschoeisel.
- Kom niet in de rijbaan van de shovel. Shovelmachinisten moeten rustig rijden en zo veel mogelijk in vaste patronen.
- Verzorg ook kleine wondjes aan de handen: ontsmetten en een pleister erop, zodat er geen mest e.d. in de wond komt.

Ongevallen en wat te doen

- **Zorg voor je eigen veiligheid en let op ander gevaar!**
Verplaats een slachtoffer alleen als het absoluut noodzakelijk is.
- **Ga na wat er is gebeurd en wat iemand mankeert.**
Probeer erachter te komen wat er is gebeurd door dit aan het slachtoffer of omstanders te vragen.
- **Blijf bij het slachtoffer en stel hem/haar gerust.**
- **Zorgen voor deskundige hulp.**
Laat iemand de bedrijfshulpverlener waarschuwen of professionele hulp (1-1-2).

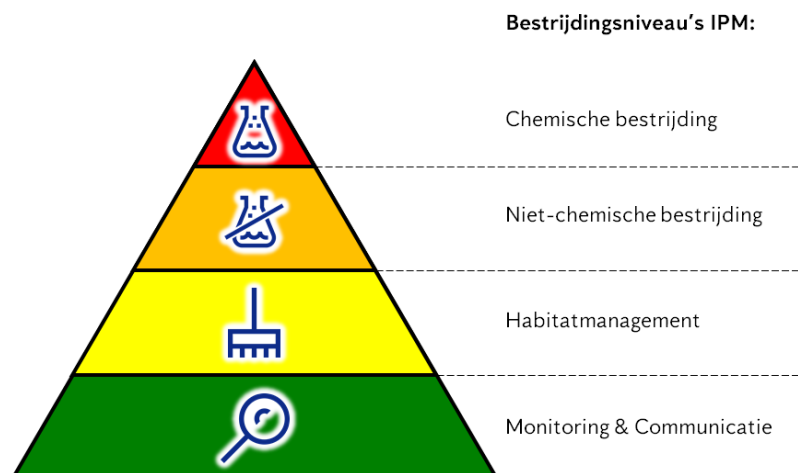
5. Dierwelzijn

Ga op een nette, diervriendelijke manier met de dieren om! Voorkom letsel en lijden!

6. Plaagdierenbeheersing

Plaagdierenbeheersing gebeurt conform handboek / certificatieschema Intergrated Pest Management (IPM)

1. Introductiegesprek met opdrachtgever
2. Aanleg dossier
3. Uitvoeren risico inventarisatie
4. Bepaling strategie
5. Opstellen plan van aanpak
6. Uitvoeren plan van aanpak

Werkinstructie plaagdierenbeheersing IKB PBS

A. Monitoring

Fysieke inspecties gericht op:

- Uitwerpselen van ratten en/of muizen;
- Poot- en staartafdrukken van ratten en/of muizen;
- Knaagschade;
- De opname van (niet- toxisch) lokaas;
- Kadavers van dieren;
- Andere sporen van ratten- en/of muizenactiviteit;
- Bepaal frequentie voor inspectiebezoeken;

Registreer in het inspectierapport tenminste:

- De naam van de professional;
- De datum van de inspectie;
- De naam van de opdrachtgever;
- De constatering ten aanzien van de fysieke inspectie

Ruim kadavers van dode knaagdieren en keutels op in de daarvoor bestemde plastic zakken en leg het inspectierapport vast in het dossier.

B. Habitat management

Preventieve maatregelen kunnen bestaan uit:

- Bouwtechnische aanpassingen;
- Aanpassingen in de groenvoorziening;
- Reinigingsmaatregelen;

Geef advies aan de opdrachtgever over de te treffen maatregelen en registreer minimaal:

- Wering en preventieve maatregelen;
- het effect hiervan;
- en de opvolging van maatregelen/advies door de opdrachtgever.

C. Niet-chemische bestrijding

Indien sprake is van een knaagdierenpopulatie en deze kan niet in voldoende mate effectief worden geweerd door middel van uitvoering van habitat management, dan bestaat de strategie uit het treffen van niet-chemische bestrijdingsmaatregelen in combinatie met de uitvoering van habitat management.

Maatregelen kunnen bestaan uit mechanische klemmen en/of mechanische inloopvallen.

Hanteer de onderstaande regels bij het gebruik van niet- chemische maatregelen:

- Houd rekening met risico's verbonden aan de niet-chemische maatregelen.
- Zorg dat er geen onnodig lijden wordt veroorzaakt.
- Tref voldoende maatregelen gericht op het behalen van snel resultaat, mits economisch aanvaardbaar.
- Beëindig maatregelen bij bereiken van beoogd resultaat of bij geen effect.
- Voer de niet-chemische bestrijding tenminste 10 dagen uit alvorens te starten met chemische bestrijdingsmiddelen.
- Voer tenminste twee inspecties uit alvorens over te stappen naar chemische bestrijdingsmiddelen
- Registreer de getroffen maatregelen in het inspectierapport.

Na beëindiging van de niet-chemische bestrijdingsmaatregelen kunnen in het kader van monitoring de vallen en/of klemmen in gebruik blijven, maar de inzet hiervan moet aantoonbaar gericht zijn om de aanwezigheid van een knaagdierenpopulatie te kunnen constateren en niet op de bestrijding daarvan.

D. Chemische bestrijding

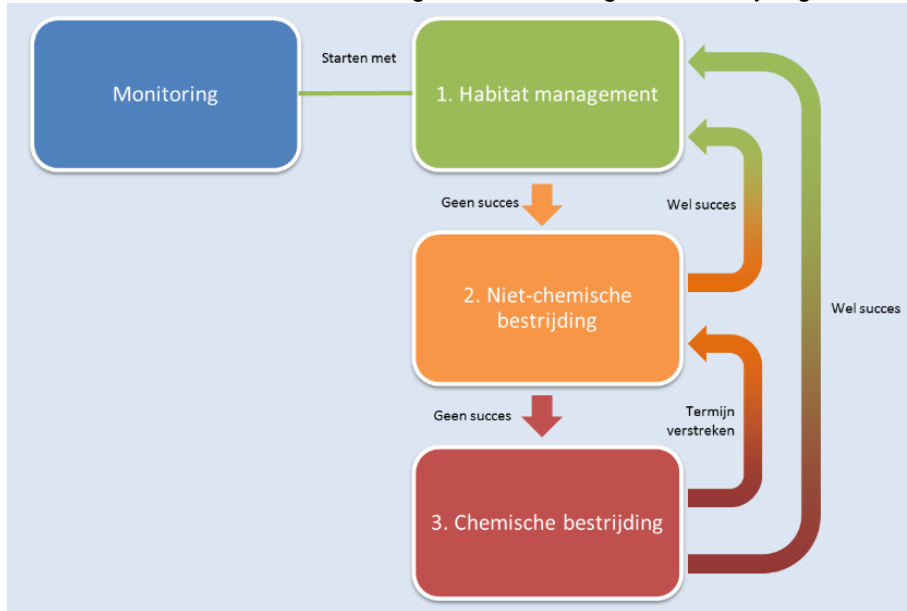
Werkinstructie plaagdierenbeheersing IKB PBS

Indien de niet-chemische bestrijdingsmaatregelen, onvoldoende effect hebben gehad na tenminste 10 kalenderdagen incl. 2 inspecties mag worden overgegaan naar het gebruik van chemische bestrijdingsmaatregelen in combinatie met de uitvoering van habitat management en mogelijk in combinatie met de niet-chemische bestrijding.

Bij de keuze van middel en plaatsing moet rekening gehouden met de risico's voor mens, dier en milieu. Risico's dienen zoveel mogelijk worden beperkt.

Registreer getroffen (preventieve) maatregelen en middelen vast in het dossier.

Hieronder een schematische weergave van een reguliere bestrijding:

Noodsituatie:

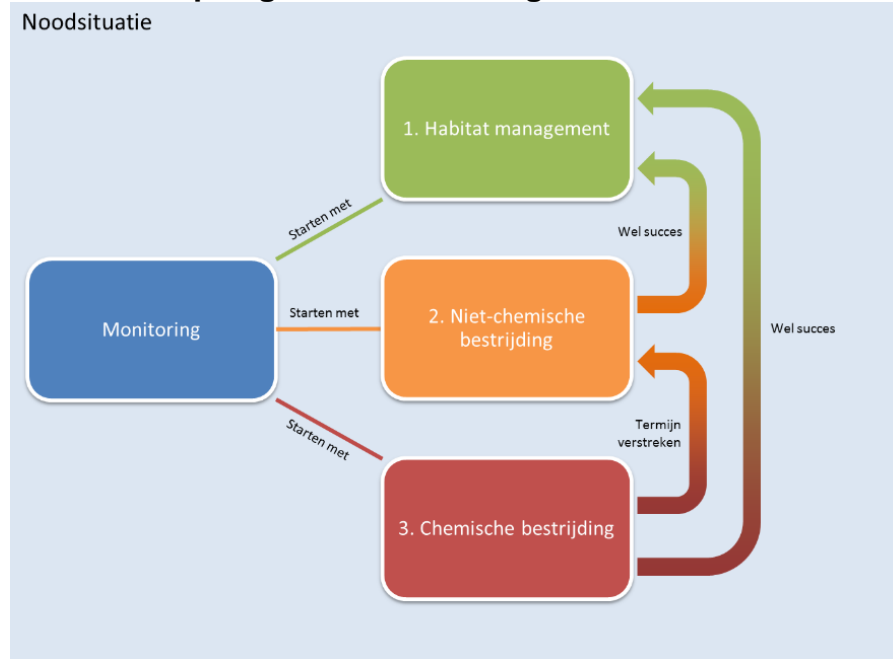
Wanneer naar verwachting de ratten- en/of muizenpopulatie substantieel toenemen ondanks treffen van niet-chemische bestrijdingsmaatregelen, dan wel dat sprake is van een acute bedreiging voor de volks- en/of diergezondheid, dan wel de aanwezigheid van de ratten- en/of muizenpopulatie leidt tot grote schade, dan mag direct worden gestart met chemische bestrijding. Dit doe je altijd in combinatie met habitat management en niet-chemische bestrijdingsmiddelen.

Voorwaarden bij noodsituatie:

- Uitvoering van monitoring.
- Preventieve maatregelen / habitat management zijn gestart.
- Voor de bovenstaande punten heeft de opdrachtgever schriftelijk toestemming gegeven.
- Er is gestart met chemische bestrijdingsmaatregelen.
- Er is goed onderbouwd en vastgelegd dat er sprake is van een noodsituatie dat de inzet vergt van biociden.

Hieronder een schematische weergave van bestrijding tijdens een noodsituatie:

Werkinstructie plaagdierenbeheersing IKB PBS

Voorwaarden voor toepassen van biociden:

- Volg wet- en regelgeving;
- Gebruik alleen in Nederland toegelaten biociden voor het bestrijden van ratten- en/of muizen;
- Plaats biociden in genummerde tamper-resistent lokaaskisten, lokaaskokers of andere lokaashouders. Sluit deze af, zet ze vast of verzwaar deze;
- Werk zorgvuldig bij plaatsing en wegneming van biociden, eventueel gemorst lokaas moet direct worden verwijderd;
- Pas biocide uitsluitend toe in en om gebouwen en voedselopslagplaatsen;
- Pas geen biociden toe in natuurgebieden. Dit is mogelijk op terreinen aangrenzend aan natuurgebieden, mits dit verantwoord wordt geacht op basis van de risico-inventarisatie en op een maximale afstand tot de buitengevel van een gebouw zoals ook bepaald op grond van de risico-inventarisatie;
- Voorkeur voor biociden in gel- of vaste (blok)vorm;

Bepaal maximum termijn voor het plaatsen van biociden en beperkt dit tot een minimum. Bij overschrijding van het termijn dient dit goed beargumenteerd en vastgelegd te worden in het dossier.

Verhoog de frequentie van de inspectiebezoeken in overleg met de opdrachtgever. Geef extra aandacht tijdens de inspectie aan het voorkomen van verspreiding in het milieu en het verlagen van het risico van vergiftiging van die doelwit -soorten (door bijvoorbeeld frequent kadavers en keutels van ratten en/of muizen op te ruimen).

Verwijder biociden onmiddellijk nadat ratten- en/of muizenpopulatie is bestreden of nadat de maximum termijn is verlopen, eventuele vallen voor monitoring mogen blijven staan.

Indien bestrijding binnen maximumtermijn niet succesvol is gebleken, dient eerst te worden overgeschakeld op een niet-chemische bestrijding van tenminste 10 kalenderdagen alvorens opnieuw biociden kunnen worden ingezet;

Registreer de getroffen maatregelen in het inspectierapport en vermeld daarbij:

- Naam en toelatingsnummer van biocide;
- Etikettering en het veiligheidsinformatieblad;
- Volume dat is ingezet;
- Geconstateerde opname van het biocide ten opzichte van de voorgaande inspectie.

7. Evaluatie

- Evalueer de getroffen maatregelen en identificeer mogelijke verbeterpunten.

Werkinstructie plaagdierenbeheersing IKB PBS

- Geef de voorkeur aan het treffen van de minst ingrijpende maatregelen.
- Stel de opdrachtgever schriftelijk op de hoogte en geef op verzoek toelichting. Geef de opdrachtgever in het bijzonder voorlichting over te nemen maatregelen.
- Beoordeel of terrein overschrijdende maatregelen moeten worden getroffen en adviseer de opdrachtgever hierover:
Indien de werkzaamheden op het gebied van knaagdierbeheersing worden verricht door een agrariër op het eigen bedrijf en de agrariër constateert dat sprake is van een situatie waarbij sprake is van terrein overschrijdende overlast, dan rust op de agrariër een inspanningsverplichting om met de bij de overlast betrokken partijen tot een gezamenlijke aanpak van de overlast te komen. De ondernomen acties worden vastgelegd in het dossier.
- Vraag om akkoordverklaring opdrachtgever voor wijziging plan van aanpak.
- De evaluatie en de eventuele aanpassingen aan het plan van aanpak en de eventuele akkoordverklaring worden vastgelegd in het dossier.

Akkoord

Naam medewerker

Datum

Handtekening

.....

.....

.....